

[Iversen.]

havde mulighed for at skaffe penge til det, der må anses for at være mere nødvendigt. Når man i dette ting har de største vanskeligheder ved at finde besparelser og omsælinger for 7 mia kr. til nedsættelse af direkte skatter, skal man nu tage stilling til udgifter, der, ganske vist over en årrække, andrager et endnu større beløb.

Når jeg finder Saltholmprojektet tvivlsomt, er det ikke alene på grund af dets alvorlige økonomiske konsekvenser, men i allerhøjeste grad, fordi det er et spørgsmål, om det i det hele taget er hensigtsmæssigt og dermed nødvendigt med en sådan lufthavn. Jeg synes, mange ting har ændret sig, siden denne gigantplan så dagens lys. Det er ikke mere givet, at mammutlufthavne er det rigtige. I Amerika er, som det vist tidligere er nævnt, passagerantallet dalet med 25 pct. inden for den seneste tid. Olieprisernes voldsomme stigninger kan vel bevirke, om ikke at antallet af passagerer stadig vil falde, så at stigningstakten bliver minimal. Vi har igennem 1960'erne vænnet os til, at velfærden var stadig accelererende. Mon ikke vi skulle besinde og med hensyn til dette projekt virkelig tage erkendelsen af den situation, vi har bragt os selv i, mere eller mindre os selv? De udefra kommende besværligheder kan vi jo ikke i samme grad have ansvar for, men det er ikke derfor mindre nødvendigt at se kendsgerningerne i øjnene og tage konsekvensen heraf.

Jeg synes nok, det er værd at bemærke, at Norge og Sverige har slået hul i den fiktion, at alle udlandsruter skulle igennem Kastrup og altså senere Saltholm. Sådan er det jo faktisk ikke længere undtagen for Danmarks vedkommende. Her har man hidtil afvist alle planer om andre udgangspositioner for udlandsruter end netop Kastrup. Undertiden har jeg det indtryk, at man helt overser den kendsgerning, at 53 pct. af den danske befolkning bor vest for Store Bælt. Jeg tror, det er rimeligt og nødvendigt at prøve at se Danmarks hele lufttrafikale situation med helt nye og velpudsedede briller.

Jeg kan altså ikke få anden opfattelse af Saltholmtilhængerne, end at man nu har lagt sig fast på dette projekt, tager kikkerten for det blinde øje, søger nye argumenter til de én gang fastlagte holdninger, at mange

ting har ændret sig, og at kendsgerningerne bogstavelig talt gør oprør. Det synes jeg man lader til at være temmelig lidenskabsløs over for.

Jeg vil til slut minde om den gamle sandhed, at hvis forudsætningerne har ændret sig, så har man både ret og pligt til at skifte standpunkt.

Henning Philipsen (SF):

Det forholder sig vel således med disse lovforslag, at her er tale om forskellige projekter, som i disse overenskomster hænger sammen og derfor efter min opfattelse udgør en helhed. Det er der intet nyt i, og jeg havde derfor regnet med, at det ikke ville have været relevant, at vi nu her giver os til en gang til at diskutere projekterne som enkeltdele i denne debat.

All right, vi har altså alligevel fået en Saltholmdebat, en debat om noget, som jo er vedtaget her i folketinget. Så kan det vel være nødvendigt på baggrund af de indvendinger, der har været, hvoraf der også findes relevante og saglige indvendinger, alligevel at gøre opmærksom på, at der gives ingen garanti for, at projekter næsten uanset deres størrelse ikke vil kunne blive fejlinvesteringer, hvis det er således, at man ikke har en mulighed for at korrigere hen ad vejen. Alligevel kan man altså komme så langt i et anlæg, at det vil være dyrere og mere u hensigtsmæssigt at stoppe et igangværende anlæg, uanset om man har foretaget korrektionerne, end det vil være at gøre anlægget færdigt. Heri er der heller intet nyt, sådan forholder det sig uanset projektets størrelse.

Men når jeg har sagt, at man må have mulighed for korrektioner, vil jeg også godt føje til, at vi i mit parti gerne vil have nogle flere tal på bordet ud over dem, der er oplyst. Vi har en til vished grænsende fornemmelse af, at tallene for operationsmuligheder — jeg tror nok, man i luftfartssproget kalder det de operationelle muligheder — ikke ligesom står i forhold til den forudsatte trafik, i og med at man vedtog loven om Saltholm.

Så et par bemærkninger om beskæftigelsen. Jeg tror, det er naivt at bilde både sig selv og andre ind, at det kan påvirke den aktuelle arbejdsløshedssituation, om Saltholm kommer i gang eller ej. Men hvor det